

ICRC

הוועד הבינלאומי של הצלב האדום

מאגר מידע: המשפט הבינלאומי ההומניטרי (IHL)

אמנת האג

מ-14 במאי 1954

להגנת נכסי תרבות
בשעת סכסוך מזוין

כתב סופי, אמנה ופרוטוקול להגנת נכסי תרבות בשעת סכסוך מזוין

נעשו בהאג ביום 14 במאי 1954

ישראל חתמה על הכתב הסופי ועל האמנה ביום 14 במאי 1954

כתב סופי

הוועידה שכונסה על ידי ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות על מנת לערוך ולאמץ

אמנה להגנת נכסי תרבות בשעת סכסוך מזוין,

תקנות לביצוע האמנה האמורה, וכן

פרוטוקול בעניין האמנה להגנת נכסי תרבות בשעת סכסוך מזוין,

נתקיימה בהאג, לפי הזמנת ממשלת הולנד, מיום 21 באפריל עד יום 14 במאי 1954, וניהלה דיונים על בסיס הטיטוטות שהוכנו על ידי ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות.

הוועידה אישרה את הנוסחים הבאים:

אמנת האג להגנת נכסי תרבות בשעת סכסוך מזוין, ותקנות לביצוע האמנה האמורה; פרוטוקול להגנת נכסי תרבות בשעת סכסוך מזוין.

אמנה זו, תקנות אלה ופרוטוקול זה, שנוסחיהם נערכו בשפה האנגלית, בשפה הצרפתית, בשפה הרוסית ובשפה הספרדית, מצורפים לכתב זה.

ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות יכין תרגום הנוסחים האלה ליתר השפות הרשמיות של ועידתו הכללית.

כן אימצה הוועידה שלוש החלטות, המצורפות אף הן לכתב זה.

ולראיה חתמו על כתב סופי זה החתומים מטה, שהוסמכו כהלכה על ידי ממשלותיהם.

נערך בהאג היום, ארבעה-עשר במאי 1954, בשפה האנגלית, בשפה הצרפתית, בשפה הרוסית ובשפה הספרדית. המקור בארכיוני ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות.

בשם מונקו	בשם הרפובליקה הפדראלית של גרמניה
( )	( )
בשם ניקאראגואה	בשם אנדורה
( )	( )
בשם נורווגיה	בשם אוסטרליה
( )	( )

בשם הולנד	בשם בלגיה
☐	☐
בשם פרו	בשם ברזיל
☐	☐
בשם הפיליפינים	בשם סין
☐	☐
	בשם קובה
	☐
בשם פולין	בשם מצריים
☐	☐
בשם פורטוגל	בשם אקוודור
☐	☐
בשם בילורוסיה	בשם ספרד
☐	☐
בשם אוקראינה	בשם ארצות הברית של אמריקה
☐	☐
בשם רומניה	בשם צרפת
☐	☐
בשם הממלכה המאוחדת של בריטניה הגדולה ואירלנד הצפונית	בשם יוון
☐	☐
בשם סאן מארינו	בשם הונגריה
☐	☐
בשם הוותיקן	בשם הודו
☐	☐
בשם אל סלוואדור	בשם אינדונזיה
☐	☐
בשם הלווטיה	בשם עיראק
☐	☐
בשם סוריה	בשם פרס
	☐
	בשם אירלנד
	☐
	בשם מדינת ישראל
	☐
בשם צ'כוסלובקיה	בשם איטליה
☐	☐
בשם ברית המועצות	בשם יפן
☐	☐
בשם אורוגוואי	בשם לוב
☐	☐
בשם יוגוסלביה	בשם לוקסמבורג
☐	☐

אמנה להגנת נכסי תרבות בשעת סכסוך מזוין

בעלי האמנה,

בהכירם בעובדה שנכסי תרבות סבלו נזק חמור בסכסוכים המזוינים האחרונים וכי מפאת ההתפתחויות הטכניות בדרכי הלחימה נשקפת להם, במידה גוברת והולכת, סכנת השמדה; בהיותם משוכנעים שנוק לנכסי תרבות של עם מן העמים משמעותו נזק למורשת התרבות של כל האנושות, באשר כל עם ועם תורם את תרומתו לתרבות העולם; בשימם אל לב ששמירת מורשת התרבות היא רבת חשיבות לכל עמי העולם וכי על כן חשוב הדבר שמורשה זו תזכה להגנה בינלאומית; בהיותם מודרכים לפי העקרונות להגנת נכסי תרבות בשעת סכסוך מזוין, שנקבעו באמנות האג משנת 1899 ו-1907 ובחוזה ושינגטון מיום 15 באפריל 1935; בהיותם סבורים שהגנה כזאת לא תוכל להיות בת ממש אלא אם ננקטו כל האמצעים הלאומיים והבינלאומיים לארגנה בימי שלום; בהיות מנוי וגמור אתם לנקוט בכל הפעולות האפשרויות לשם הגנת נכסי תרבות, הסכימו ביניהם על ההוראות הבאות:

*

פרק ראשון

הוראות כלליות בדבר הגנה

סעיף 1

הגדרת נכסי תרבות

לענייני אמנה זו, הביטוי "נכסי תרבות" יקיף, בלי הבדל מקור או בעלות:

(א) נכסי מטלטלים או מקרקעים בעלי חשיבות מרובה למורשת התרבות של כל עם ועם, כגון מצבות זיכרון אדריכליות, אומנותיות, או היסטוריות, אחד דתיות ואחד חילוניות; אחרי עתיקות, קבוצות בניינים שהם, בכללם, בעלי ערך היסטורי או אומנותי; יצירות אמנות; כתבי יד, ספרים ושאר דברים בעלי ערך אומנותי, היסטורי או ארכיאולוגי, וכן אוספים מדעיים ואוספים חשובים של ספרים או ארכיונים או העתקים של הנכסים המוגדרים לעיל;

(ב) בניינים שתכליתם העיקרית והממשית היא לשמר בהם או להציג בהם את נכסי התרבות המטלטלים שהוגדרו בפסקת משנה (א), כגון בתי נכאת, ספריות גדולות וגנזכי ארכיונים, ומבטחיהם שנועדו ליתן, בשעת סכסוך מזוין, מחסה לנכסי התרבות המטלטלים שהוגדרו בפסקת-משנה א.

(ג) מרכזים המרכזים בהם מספר רב של נכסי תרבות המוגדרים בפסקאות משנה (א) ו-(ב), ואשר ייקרא להם "מרכזי מצבות זיכרון".

סעיף 2

הגנת נכסי תרבות

לענייני אמנה זו, הגנת נכסי תרבות כוללת שמירתם וכיבודם של נכסי תרבות.

סעיף 3

שמירת נכסי תרבות

בעלי האמנה מתחייבים לדאוג בימי שלום לשמירת נכסי התרבות המצויים בתחומי ארצם שלהם מפני התוצאות הנשקפות מסכסוך מזוין, מתוך שינקטו באותם אמצעים שייטבו בעיניהם.

סעיף 4

כבוד לנכסי תרבות

1. בעלי האמנה מתחייבים לכבד נכסי תרבות המצויים בתחומי ארצם שלהם ובתחומי ארצו של בעל אמנה אחר מתוך שיימנעו מלהשתמש שימוש כלשהו בנכסים ובסביבתם הקרובה, או במכשירים המשמשים להגנתם, לשם מטרות העלולות להפקיר את הנכסים להשמדה או להיזק בשעת סכסוך מזוין, ומתוך שיימנעו מכל מעשה איבה המכוון כלפי נכסים אלה.
2. ההתחייבויות הנזכרות בפסקה 1 לסעיף זה לא יוותרו עליהן אלא אך ורק במקרים שבהם הצורך הצבאי מחייב במפגיע ויתור כזה.
3. עוד מתחייבים בעלי האמנה לאסור, למנוע וכן – מקום שיש צורך בכך – להפסיק כל צורה של גניבת נכסי תרבות, שדידתם או רכישתם שלא כדין וכל מעשי ונדלות המכוונים כלפיהם. הם יימנעו מהחרמת נכסי תרבות מטלטלים המצויים בתחומי ארצו של בעל אמנה אחר.
4. הם יימנעו מכל מעשה תגמול כלפי נכסי תרבות.
5. שום בעל אמנה לא ינער מעליו את ההתחייבויות הרובצות עליו מכוח אמנה זו כלפי בעל אמנה אחר, בנימוק שבעל האמנה האחר לא הנהיג את אמצעי השמירה הנזכרים בסעיף 3.

סעיף 5

כיבוש

1. כל בעל אמנה שכבש את ארצו של בעל אמנה אחר, כולה או קצתה, יתמוך ככל האפשר ברשויות הלאומיות המוסמכות של הארץ הכבושה בשמירתם ובשימורם של נכסי התרבות שלה.
2. אם יתעורר הצורך לנקוט באמצעים לשימור נכסי התרבות המצויים בארץ כבושה ואשר ניזוקו בפעולות צבאיות, ואם הרשויות הלאומיות המוסמכות לא יוכלו לנקוט באמצעים אלה, תנקוט המעצמה הכובשת, ככל האפשר ובשיתוף הדוק עם רשויות אלה, באמצעי השימור הנחוצים ביותר.
3. כל בעל אמנה שממשלתו נחשבת בעיני חברי תנועת התנגדות כממשלתם החוקית, יפנה את דעת החברים האלה אל ההתחייבות למלא אחרי אותן הוראות של אמנה זו הדנות בכיבוד נכסי תרבות.

סעיף 6

סימון נכסי תרבות

לפי הוראות סעיף 16 אפשר לסמן נכסי תרבות בסמלי היכר כדי להקל על זיהויים.

סעיף 7

אמצעים צבאיים

1. בעלי האמנה מתחייבים להכניס, בימי שלום, בתקנותיהם או בהוראותיהם הצבאיות הוראות שיהא בהן כדי להבטיח את קיום האמנה הזאת, ולטפח בקרב אנשי החילות החמושים שלה יחס של כבוד לרבות ולנכסי התרבות של כל העמים.
2. בעלי האמנה מתחייבים לתכנן או להקים בימי שלום, בקרב חילותיהם החמושים, שירותים או חבר מומחים שתכליתם תהיה להבטיח יחס של כבוד לנכסי תרבות ולשתף פעולה עם הרשויות האזרחיות האחראיות לשמירתם.

פרק שני

הגנה מיוחדת

סעיף 8

מתן הגנה מיוחדת

1. אפשר להעמיד להגנה מיוחדת מספר מוגבל של מבטחים המיועדים לתת מחסה לנכסי תרבות מטלטלים בשעת סכסוך מזוין, של מרכזי מצבות זיכרון ושאר נכסי תרבות מקרקעים בעלי חשיבות מרובה מאד, והוא –
(א) שמקומם מרוחק למדי מכל מרכז תעשייתי גדול או מכל מטרה צבאית חשובה המהווה נקודה רגישה, כגון שדה תעופה, תחנת שידור, מפעל העוסק בעבודת הגנה לאומית, נמל או תחנת רכבת בעלי חשיבות יחסית או קו תחבורה ראשי;
(ב) שאינם משתמשים לצרכים צבאיים.
2. אפשר להעמיד להגנה מיוחדת גם מבטח לנכסי תרבות מטלטלים, ויהיה מקומות היכן שיהיה, אם הוא בנוי כך שאין נשקפת לו שום סכנה להינזק מפצצות.
3. מרכז למצבות זיכרון יהיו רואים אותו כמשמש לצרכים צבאיים כל אימת שהוא משמש לתנועת אנשי צבא או חומר צבאי, ואפילו במעבר. הוא הדין כל אימת שמתנהלות בו פעולות הקשורות במישרין במבצעים צבאיים, בהחניית אנשי צבא או בייצור חומרי מלחמה.
4. שמירת נכסי תרבות הנוכרים בפסקה 1 לעיל על ידי שומרים חמושים שהוסמכו במיוחד לכך או נוכחותם, בקרבת נכסי תרבות אלה, של כוחות משטרה הממונים כרגיל על החזקת הסדר הציבורי, לא ייחשבו כשימוש לצרכים צבאיים.
5. אם איזה נכס תרבותי הוזכר בפסקה 1 לסעיף זה מצוי בסמוך למטרה צבאית חשובה, כפי שהיא מוגדרת בפסקה האמורה, אפשר בכל זאת להעמידו להגנה מיוחדת אם בעל האמנה המבקש הגנה זו מתחייב לבלי להשתמש במטרה צבאית זו, בשעת סכסוך מזוין, ובייחוד – כשהמדובר הוא בנמל, תחנת רכבת או שדה תעופה – אם הוא מתחייב להטות את כל התנועה משם. במקרה זה תוכן הטיה זו בימי שלום.
6. הגנה מיוחדת ניתנת לנכסי תרבות מתוך שרושמים אותם ב"פנקס הבינלאומי של נכסי תרבות העומדים להגנה מיוחדת". רישום זה לא יבוצע אלא בהתאם להוראות אמנה זו ובתנאים שנקבעו בתקנות לביצוע האמנה.

סעיף 9

חסינותם של נכסי תרבות העומדים להגנה מיוחדת

בעלי האמנה מתחייבים להבטיח את חסינותם של נכסי תרבות העומדים להגנה מיוחדת בהימנעם, משעה שנרשמו בפנקס הבינלאומי, מכל מעשי איבה מכוונים כלפיהם ובהימנעם – פרט למקרים שנקבעו בפסקה 5 לסעיף 8 – מכל שימוש בנכסים אלה או בסביבתם לצרכים צבאיים.

סעיף 10

זיהוי ופיקוח

בשעת סכסוך מזוין יסומנו נכסי תרבות בעלי הגנה מיוחדת בסמל ההיכר המתואר בסעיף 16 ויעמדו לפיקוח בינלאומי כפי שנקבע בתקנות לביצוע האמנה.

סעיף 11

הסרת החסינות

1. הפר בעל אמנה את ההתחייבות שבסעיף 9 לגבי נכס תרבותי העומד להגנה מיוחדת, יהא בעל האמנה שכנגד, כל זמן שההפרה קיימת ועומדת, נקי מן ההתחייבות להבטיח את חסינותו של הנכס הנידון. אף על פי כן, יפנה תחילה בעל האמנה הארון, כל אימת שאפשר, בבקשה להפסיק את ההפרה תוך זמן סביר.
2. פרט למקרה האמור בפסקה 1 לסעיף זה, לא תוסר החסינות מנכסי תרבות בעלי הגנה מיוחדת אלא במקרים יוצאים מן הכלל של צורך בלתי נמנע, ואלא למשוך הזמן שצורך זה יהא קיים ועומד. צורך זה לא ייקבע על ידי קצין המפקד על חיל השווה בגודלו לדיביזיה או גדול ממנה. כל אימת שהנסיבות ירשו, תימסר לבעל האמנה שכנגד, תוך זמן סביר, הודעה מראש על ההחלטה להסיר את החסינות.
3. בעל האמנה המסיר את החסינות יודיע על כך בכתב בהקדם האפשרי, לנציב הכללי לנכסי תרבות שנקבע בתקנות לביצוע האמנה ויפרט בהודעתו את הנימוקים.

פרק שלישי

תובלת נכסי תרבות

סעיף 12

תובלה בעלת הגנה מיוחדת

1. תובלה המיועד אך ורק להעברת נכסי תרבות, אם ממקום למקום בארץ גופה ואם מארץ לארץ, אפשר לה שתתקיים, לפי בקשת בעל האמנה המעוניין, תוך הגנה מיוחדת בהתאם לתנאים הקבועים בתקנות לביצוע האמנה.
2. תובלה תוך הגנה מיוחדת תתקיים בהשגחתה הבינלאומית שנקבעה בתקנות האמורות לעיל ותציג את סמל ההיכר המתואר בסעיף 16.
3. בעלי האמנה יימנעו מכל מעשה איבה המכוון כלפי תובלה בעלת הגנה מיוחדת.

סעיף 13

תובלה במקרים דחופים

1. היה בעל אמנה סבור שבטיחותו של נכס תרבות מסוים מחייבת את העברתו וכי העניין הוא כל כך דחוף שאי אפשר לנהוג לפי הנוהל שנקבע בסעיף 12, בפרט בראשיתו של סכסוך מזוין, מותר לתובלה להציג את סמל ההיכר המתואר בסעיף 16 והוא שבקשת חסינות הנזכרת, בסעיף 12 לא הוגשה ולא נדחתה קודם לכן. במידת האפשר תימסר לבעל האמנה שכנגד הודעה על העברה. בכל זאת, כלי תובלה המובילים נכסי תרבות אסור להם להציג את סמל ההיכר אלא אם החסינות הוענקה להם במפורש.
2. בעלי האמנה ינקטו, במידת האפשר, באמצעי הזהירות הדרושים למניעת מעשי איבה מכוונים כלפי תובלה המתואר בפסקה 1 לסעיף זה והמציגה את סמל ההיכר.

סעיף 14

1. חסינות בפני תפיסה, שביה ושלל של מלחמה תוענק –
(א) לנכסי תרבות הנהנים מן ההגנה שנקבעה בסעיף 12 או מזו שנקבעה בסעיף 13 ;
(ב) לכלי התובלה העוסקים אך ורק בהעברת נכסי תרבות כאלה.
2. האמור בסעיף זה לא יגביל את זכות הביקור והחיפוש.

פרק רביעי

חבר העובדים

סעיף 15

חבר העובדים

במידה שהדבר מתיישב עם ענייני הביטחון, ינהגו כבוד בחבר העובדים העוסקים בהגנה על נכסי תרבות, ואם הם נופלים בידי בעל האמנה שכנגד ירשו להם להמשיך ולבצע את תפקידיהם כל אימת שנכסי התרבות שאחריותם עליהם נפלו גם הם בידי בעל האמנה שכנגד.

פרק חמישי

סמל ההיכר

סעיף 16

סמל האמנה

1. סמל ההיכר של האמנה יהיה בצורת מגן מחודד מלמטה, ומחולק לארבעה חלקים בכחול ובלבן (מגן המורכב מריבוע כחול, שאחת מזוויותיו מהווה את חוד המגן, ומשולש כחול בראש הריבוע, והריווח שבמעבר מזה ומעבר מזה יהווה משולש לבן).
2. הסמל יופיע פעם אחת או יחזרו עליו שלוש פעמים במבנה משולש (מגן אחד מלמטה), בתנאים שנקבעו בסעיף 17.

סעיף 17

השימוש בסמל

1. סמל ההיכר בהופעתו השלש-פעמית לא יבוא אלא לשם זיהויים של –
  - (א) נכסי תרבות מקרקעים העומדים להגנה מיוחדת;
  - (ב) כלי התובלה של נכסי תרבות, בתנאים שנקבעו בסעיפים 12 ו-13;
  - (ג) מבטחים אימפרוביזוריים בתנאים שנקבעו בתקנות לביצוע האמנה.
2. סמל ההיכר בהופעתו הבודדת לא יבוא אלא לשם זיהויים של –
  - (א) נכסי תרבות שאינם נתונים להגנת מיוחדת;
  - (ב) האנשים הממלאים תפקידי פיקוח לפי התקנות לביצוע האמנה;
  - (ג) חבר העובדים העוסק בהגנה על נכסי תרבות;
  - (ד) כרטיסי הזיהוי הנזכרים בתקנות לביצוע האמנה.
3. בשעת סכסוך מזוין אסור להשתמש בסמל ההיכר בשום מקרים אחרים זולת אלה שזכרו בפסקאות קודמות של סעיף זה ואסור להשתמש לאיזה צורך שהוא באות הדומה לסמל ההיכר.
4. אסור להציג את סמל ההיכר על שום נכסי-תרבות-מקרקעים אלא אם כן מציגים עליהם בו בזמן הרשאה המסומנת כראוי בתאריך וחתומה בידי הרשות המוסמכת של בעל האמנה.

פרק ששי

היקף תחולתה של האמנה

סעיף 18

תחולת האמנה

1. מלבד ההוראות שיעמדו בתוקפן בימי שלום, תחל אמנה זו במלחמה מוכרזת או בסכסוך מזוין אחר העלולים לקרות בין שני בעלי אמנה או יותר משניים, ואפילו מצב המלחמה אינו מוכרז על ידי אחד מהם או כמה מהם.
2. האמנה תחול גם לגבי כל המקרים של כיבוש ארצו של בעל אמנה, כיבוש חלקי או שלם, ואפילו כיבוש זה אינו נתקל בשום התנגדות חתומה.
3. אם אחת המעצמות המערבות בסכסוך אינה אחד מבעלי האמנה הזאת, תוסיף האמנה בכל זאת, לחייב את המעצמות שהן בעלי האמנה ביחסיהן ההדדיים. זאת ועוד, האמנה תחייב אותן ביחסיהן של המעצמה האמורה, אם זו האחרונה הצהירה שהיא מקבלת עליה את הוראות האמנה וכל זמן שהיא מפעילה אותן.

סעיף 19

סכסוכים שאינם בעלי אופי בינלאומי

1. נתגלע בתחומי ארצו של אחד מבעלי האמנה סכסוך מזוין שאינו בעל אופי בינלאומי, יהא כל אחד מבעלי הסכסוך חייב להפעיל, בתורת מינימום את הוראות האמנה הזאת הדנות בכיבודם של נכסי תרבות.
2. בעלי הסכסוך ישקדו להפעיל, באמצעות הסכמים מיוחדים, את ההוראות האחרות של אמנה זו, כולן או קצתן.

3. ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות יוכל להושיט את עזרתו לבעלי הסכסוך.
4. הפעלת ההוראות הקודמות לא תגרע ממעמדם החוקי של בעלי הסכסוך.

פרק שביעי

ביצוע האמנה

סעיף 20

תקנות לביצוע האמנה

הנהלה שלפיו תופעל אמנה זו מוגדר בתקנות לביצועה, והן מהוות חלק בלתי נפרד ממנה.

סעיף 21

מעצמות מגינות

אמנה זו והתקנות לביצועה יופעלו בשיתוף המעצמות המגינות האחראיות לשמירת האינטרסים של בעלי הסכסוך.

סעיף 22

סדרי פיוס

1. המעצמות המגינות יושיטו עזרתן כל אימת שימצאו את הדבר למועיל לענייניהם של נכסי תרבות, בפרט אם יש חילוקי דעות בין בעלי הסכסוך בדבר תחולתן או פירושן של הוראות האמנה הזאת או של התקנות לביצועה.
2. לשם כך יכולה כל אחת מן המעצמות המגינות, אם לפי בקשת אחד מבעלי הסכסוך, אם לפי בקשת המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות ואם ביוזמתה שלה, להציע לבעלי הסכסוך פגישה בין נציגיהם, במיוחד בין הרשויות האחראיות להגנת נכסי תרבות, שתתקיים – אם יימצא הדבר לנאות – בארץ נייטרלית שתיבחר בצורה מתאימה. בעלי הסכסוך יהיו חייבים להוציא אל הפועל את הצעות הפגישה שהוגשו להם. המעצמות המגנות יציעו לאישורם של בעלי הסכסוך אדם השייך למעצמה נייטרלית או אדם שהוצג על ידי המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות, ואדם זה יוזמן להשתתף בפגישה כזאת בתור יו"ר.

סעיף 23

עזרתה של אונסקו

1. בעלי האמנה יוכלו לפנות אל ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות בבקשה שיושיט להם עזרה טכנית בארגון ההגנה על נכסי התרבות שלהם או בקשר לכל בעיה אחרת שתתעורר אגב הפעלת האמנה הזאת או התקנות לביצועה. הארגון יעניק את העזרה הזאת בגבולות תכניתו ואפשרויותיו.
2. הארגון מוסמך להגיש לבעלי האמנה, ביוזמתו שלו, הצעות בעניין זה.

סעיף 24

הסכמים מיוחדים

1. בעלי האמנה יכולים לעשות ביניהם הסכמים מיוחדים לגבי כל העניינים שבנוגע אליהם ימצא לנאות להתקין הוראות נפרדות.
2. לא ייעשה שום הסכם מיוחד העשוי להקטין את ההגנה הניתנת באמנה זו לנכסי תרבות ולחבר העובדים העוסק בהגנתם.

סעיף 25

הפצת האמנה

בעלי האמנה מתחייבים להפיץ בארצותיהם במלוא התפוצה האפשרית, גם בימי שלום וגם בימי סכסוך מזוין, את נוסח האמנה הזאת ואת התקנות לביצועה, בייחוד מתחייבים הם להכניס את לימודה בתכניות אימוניהם הצבאיים ואם אפשר – גם בתכניות אימוניהם האזרחיים, באופן שעקרונותיה יהיו נודעים לאוכלוסייה כולה, ובפרט לחילותיה החמושים ולחבר העובדים העוסק בהגנה על נכסי תרבות.

סעיף 26

תרגומים, דוחות

1. בעלי האמנה יעבירו זה לזה, באמצעות מנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות, את התרגומים הרשמיים של אמנה זו ושל התקנות לביצועה.
2. יתר על כן, לפחות אחת בכל ארבע שנים יגישו למנהל הכללי דו"ח ובו ימסרו כל אינפורמציה שתישר בעיניהם בדבר האמצעים שנקטו, שהוכנו או שהועלו במחשבה על ידי מינהליהם בהגשמת האמנה הזאת והתקנות לביצועה.

סעיף 27

אספות

1. המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות רשאי, באישור הוועד הפועל, לכנס אסיפות של נציגי בעלי האמנה. הוא חייב לכנס אסיפה כזאת אם לפחות חמישית אחת מבין בעלי האמנה דורשים את כינוסה.
2. בלא לגרוע משאר התפקידים שהוטלו על אסיפה כזאת באמנה זו ובתקנות לביצועה, תהיה תכליתה לדון בבעיות הקשורות בתחולת האמנה והתקנות לביצועה ולנסח המלצות לגבי אותן בעיות.
3. כן רשאית האסיפה ליטול על עצמה את תיקון האמנה והתקנות לביצועה, אם רוב בעלי האמנה מיוצג בה, ובהתאם להוראות סעיף 39.

סעיף 28

סנקציות

בעלי האמנה מתחייבים לנקוט, במסגרת השיפוט הפלילי הרגיל שלהם. בכל הפעולות הדרושות כדי להעמיד לדין אנשים, ותהיה אזרחותם איזו שתהיה, שהפרו אמנה זו או ציוו להפירה ולהטיל עליהם סנקציות פליליות או משמעותיות.

הוראות אחרונות

סעיף 29

שפות

1. אמנה זו ערוכה בשפה האנגלית, בשפה הספרדית, בשפה הצרפתית ובשפה הרוסית, וארבעת הנוסחים דין מקור שווה להם.
2. ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות ידאג לתרגם האמנה ליתר השפות הרשמיות של וועידתו הכללית.

סעיף 30

חתימה

אמנה זו תישא את התאריך 14 במאי 1954, ועד 31 בדצמבר 1954 תעמוד לחתימת כל המדינות שהוזמנו לוועידה שנתכנסה בהאג בימים 21 באפריל עד 14 במאי 1954.

סעיף 31

אישור ממשלתי

1. אמנה זו תהיה כפופה לאישור ממשלתי של המדינות החתומות בהתאם לנוהל החוקתי שלהן.
2. כתבי האישור יופקדו אצל המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות.

סעיף 32

הצטרפות

מיום תחילת תקפה תעמוד האמנה להצטרפותן של כל המדינות הנזכרות בסעיף 30 שלא חתמו עליה, ושל כל מדינה אחרת שהוזמנה להצטרף על ידי הוועד הפועל של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות. ההצטרפות תבוצע על ידי הפקדת כתב הצטרפות אצל המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות.

סעיף 33

תחילת תוקף

1. תקפה של אמנה זו יתחיל שלושה חודשים אחרי שהופקדו חמישה כתבי אישור.
2. לאחר מכן יתחיל תקפה לגבי כל אחד מבעלי האמנה שלושה חודשים אחרי שהפקיד את כתב האישור או כתב ההצטרפות שלו.
3. המצבים הנזכרים בסעיפים 18 ו-19 יקנו תוקף מידי לכתבי אישור או לכתבי הצטרפות שהופקדו על ידי בעלי הסכסוך, אם לפני תחילת מעשי האיבה או הכיבוש ואם לאחריה. במקרים אלה יעביר המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות, בדרך המהירה ביותר, את ההודעות הנזכרות בסעיף 38.

סעיף 34

תחולה ממשית

1. כל מדינה שבתאריך תחילת תקפה של האמנה היא אחת מבעלי האמנה תנקוט בכל האמצעים הדרושים כדי להבטיח את תחולתה הממשית תוך ששה חודשים מתאריך תחילת תקפה.
2. לגבי כל מדינה שהפקידה את כתב האישור או כתב ההצטרפות שלה אחרי תחילת תקפה של האמנה יהיו מונים ששה חודשים אלה מן התאריך בו הפקידה את כתב האישור או כתב ההצטרפות.

סעיף 35

הרחבת תחולתה של האמנה על שטחי ארץ אחרים

כל אחד מבעלי האמנה רשאי, בזמן האישור או ההצטרפות או בכל זמן לאחר מכן, להצהיר, בהודעה שתשלח אל המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות, שאמנה זו תחול על שטחי הארץ, כולם או קצתם, שליחסייהם הבינלאומיים הוא אחראי, ההודעה האמרוה תהיה לבת-פעל שלושה חודשים אחרי קבלתה.

סעיף 36

היחס אל אמנות קודמות

1. ביחסים שבין המעצמות הקשורות באמנות האג בדבר חוקיה ומנהגיה של מלחמה יבשתית (IV) ובדבר הפצצה על ידי חילות-ים בזמן מלחמה (IX), הן אלה שמיום 29 ביולי 1899 והן אלה שמיום 18 באוקטובר 1907, כשהמעצמות האלה הן בעלי אמנה זו, תהא אמנה זו משלימה את אמנה הנזכרת לעיל (IX), ואת התקנות המצורפות לאמנה הנזכרת לעיל (IV), ובמקום סמל ההיכר המתואר בסעיף 5 לאמנה הנזכרת לעיל (IX), ינהיגו את סמל ההיכר המתואר בסעיף 16 לאמנה זו, במקרים שלגביהם קובעות אמנה זו והתקנות לביצועה את השימוש בסמל היכר זה.
2. ביחסים שבין המעצמות הקשורות בחוזה ושינגטון מיום 15 באפריל 1935 להגנת מוסדות אמנות ומדע ומצבות-זיכרון היסטוריות (חוזה רייד) כשהן בעלי אמנה זו, תהא אמנה זו משלימה את חוזה רייד, ובמקום דגל ההיכר המתואר בסעיף 3 לחוזה ינהיגו את הסמל המוגדר בסעיף 16 לאמנה זו במקרים שלגביהם קובעות אמנה זו והתקנות לביצועה את השימוש בסמל-היכר זה.

סעיף 37

הסתלקות

1. כל בעל אמנה רשאי להסתלק מאמנה זו, בשם עצמו או בשם-שטח ארץ שליחסיו הבינלאומיים הוא אחראי.
2. הודעה בכתב על ההסתלקות תופקד אצל המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות.
3. ההסתלקות תהיה לבת-פעל שנה אחת אחרי קבלת כתב ההסתלקות, ואולם אם בתום מועד זה יהיה בעל האמנה המסתלק מעורב בסכסוך מזוין, לא תהא ההסתלקות לבת-פעל אלא עם סוף מעשי האיבה או עם השלמת הפעולות להחזרת נכסי התרבות למולדתם, הכל לפי המאוחר שבשני אלה.

סעיף 38

הודעות

המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות ימסור למדינות הנזכרות בסעיפים 30 ו-32 ולאוי"ם הודעה על הפקדת כל כתבי האישור, כתבי ההצטרפות או כתבי הקיבול שנקבעו בסעיפים 31, 32 ו-39 ועל ההודעות וההסתלקויות שנקבעו בסעיפים 35, 37 ו-39.

סעיף 39

תיקון האמנה והתקנות לביצוע

1. כל בעל אמנה רשאי להציע תיקונים לאמנה זו או לתקנות לביצועה. הנוסח של כל תיקון מוצע יועבר למנהל הכללי של האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות, והוא יעבירו לכל אחד מבעלי האמנה בצירוף בקשה שייתן לו תשובה תוך ארבעה חודשים ושיציין בתשובתו אם הוא –
  - (א) רוצה שתכונס וועדיה כדי לדון בתיקון המוצע;
  - (ב) מעדיף את קיבול התיקון המוצע בלא לכנס ועידה; או
  - (ג) מעדיף את דחיית התיקון המוצע בלא לכנס ועידה.
2. המנהל הכללי יעביר לכל בעלי האמנה את התשובות שקיבל לפי פסקה 1 לסעיף זה.
3. אם כל בעלי האמנה שהביעו, בגבול המועד הקבוע, את דעתם למנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות, בהתאם לפסקה 1 לסעיף זה, מודיעים לו שהם מעדיפים לקבל עליהם את התיקון בלא לכנס וועידה, ימסור המנהל הכללי הודעה על החלטתם בהתאם לסעיף 38. התיקון יהיה לבן-פעל לגבי כל בעלי האמנה בתום תשעים יום מתאריך הודעה זו.
4. המנהל הכללי יכנס את בעלי האמנה לוועידה כדי לדון בתיקון המוצע, אם נתבקש לכך על ידי יותר משליש אחד של בעלי האמנה.
5. תיקונים לאמנה או לתקנות ביצועה, שנדונו לפי הוראות הפסקה הקודמת, לא יתחיל תקפם אלא אם נתאשרו פה אחד על ידי בעלי האמנה המיוצגים בוועידה וכל אחד ואחד מבעלי האמנה קיבל אותם.
6. בעלי האמנה שקיבלו עליהם תיקונים לאמנה או לתקנות ביצועה שנתאשרו בוועידה הנזכרת בפסקאות 4 ו-5 יביעו את קיבולם על ידי הפקדת כתב פורמלי אצל המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות.
7. לאחר תחילת תקפם של תיקונים לאמנה זו או לתקנות ביצועה, לא יעמוד לאישור או להצטרפות אלא הנוסח המתוקן של האמנה או של התקנות לביצועה.

סעיף 40

רישום

בהתאם לסעיף 102 למגילת האו"ם תירשם אמנה זו אצל מזכירת האו"ם לפי בקשת המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות.

ולראיה חתמו על אמנה זו החתומים מטה שהוסמכו כהלכה.

נעשתה בהאג היום, ארבעה-עשר במאי 1954, בטופס אחד שיופקד בארכיוני ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות, והעתקים ממנו שיאושרו ככוננים יימסרו לכל המדינות הנזכרות בסעיפים 30 ו-32 ולאוי"ם.

תקנות לביצוע האמנה להגנת נכסי תרבות בשעת סכסוך מזוין

פרק ראשון

פיקוח

סעיף 1

רשימת אנשים בינלאומית

עם תחילת תקפה של האמנה יערוך המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות רשימה בינלאומית של כל האנשים שנתמנו על ידי בעלי האמנה כמוסמכים לבצע תפקידיו של נציב כללי לנכסי תרבות, ביוזמת המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות תתוקן רשימה זו מזמן לזמן על יסוד בקשותיהם של בעלי האמנה.

סעיף 2

ארגון ופיקוח

משעה שבעל-אמנה נכנס בסכסוך מזוין שחל עליו סעיף 18 לאמנה –
(א) ימנה נציג לנכסי תרבות המצויים בארצו; אם כבש ארץ אחרת, ימנה נציג מיוחד לנכסי התרבות שבאותה ארץ;
(ב) המעצמה המגינה של כל אחד מבעלי-האמנה הנתון בסכסוך עם אותו בעל-האמנה תמנה שליחים שישוגרו אל אותו בעל-אמנה בהתאם לסעיף 3 להלן;
(ג) נציג כללי לנכסי תרבות ימונה אצל אותו בעל אמנה בהתאם לסעיף 4.

סעיף 3

מינוי שליחים של מעצמות מגנות

המעצמות המגנות ימנו את שליחיהם מבין חברי הפקידות הדיפלומטית או הקונסולרית שלהן או באישור בעל הסכסוך שאליו ישוגרו, מבין אנשים אחרים.

סעיף 4

מינוי נציב כללי

1. הנציב הכללי לנכסי תרבות ייבחר מתוך רשימת האנשים הבינלאומית תוך הסכמה משותפת בין בעל הסכסוך שאליו ישוגר ובין המעצמות המגינות של בעלי-הסכסוך שכנגד.
2. לא הגיעו בעלי-הסכסוך לידי הסכמה תוך שלושה שבועות מתחילת דיוניהם בשאלה זו, יבקשו את נשיא בית הדין הבינלאומי לצדק למנות נציב כללי, והלה לא יתחיל בתפקידו עד שלא אושר מינויו על ידי בעל הסכסוך שאליו שוגר.

סעיף 5

תפקידי השליחים

שליחי המעצמות המגנות ירשמו לפנייהם את הפרות האמנה, יחקרו – באישור בעל הסכסוך שאליו שוגרו – בנסיבות שבהן אירעו הפרות, יגישו את עצמותיהם במקום על מנת להבטיח את הפסקתן,

ואם יהיה צורך בכך, יודיעו לנציב הכללי על הפרות אלה. הם ימציאו לו תמיד ידיעות על פעולותיהם.

סעיף 6

תפקידי הנציב הכללי

1. הנציב הכללי לנכסי תרבות יטפל, בצוותא עם נציג בעל הסכסוך שאליו שוגר ועם השליחים המעוניינים, בכל העניינים שיובאו לפניו תוך כדי הפעלת האמנה.
2. בידו יהיו סמכויות החלטה ומינוי במקרים האמורים בתקנה זו.
3. בהסכמת בעל הסכסוך שאליו שוגר תהא הזכות בידו לצוות על ניהול חקירה או לנהלה בעצמו.
4. הוא יגיש לבעלי הסכסוך או למעצמות המגינות שלהם כל עצומות שיראה אותן כמועילות להפעלת האמנה.
5. הוא יערוך דו"חות של הפעלת האמנה, ככל שיהיה צורך בהם, ויעבירם לבעלי הסכסוך הנוגעים בדבר ולמעצמות המגינות שלהם. הוא ישלח העתקים למנהל הכללי של הארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות, והלה יוכל להשתמש אך בתוכנם הטכני בלבד.
6. אם אין מעצמה מגינה, ימלא הנציב הכללי את תפקידי המעצמה המגינה כפי שנקבעו בסעיפים 21 ו-22 לאמנה.

סעיף 7

בודקים ומומחים

1. כל אימת שהנציב הכללי לנכסי תרבות יראה צורך בכך, אם לפי בקשת השליחים המעוניינים ואם לאחר שיתיעץ עמם, יציע לאישור בעל הסכסוך שאליו שוגר, בודק נכסי תרבות שתוטל עליו שליחות מיוחדת, בודק לא יהיה אחראי אלא לפני הנציב הכללי.
2. הנציב הכללי, השליחים והבודקים יהיו רשאים להיזקק לשירותם של מומחים, וגם אלה יוצעו לאישור בעל הסכסוך האמור בפסקה הקודמת.

סעיף 8

מילוי שליחות הפיקוח

הנציב הכללי לנכסי תרבות, שליחי המעצמות המגינות, בודקים ומומחים לא יחרגו בשום פנים מגבולות שליחותם, במיוחד יתחשבו בצרכי הביטחון של בעל האמנה שאליו שוגרו, ובכל הנסיבות יפעלו בהתאם לדרישות המצב הצבאי כפי שיועברו אליהם על ידי אותו בעל-אמנה.

סעיף 9

ממלאי מקום של מעצמות מגנות

אם בעל-סכסוך אינו נהנה או חדל ליהנות משירותיה של מעצמה מגינה, אפשר לבקש מאת מדינה ניטרלית שתיטול על עצמה אותם מתפקידיה של מעצמה מגינה הנוגעים במינוי נציב כללי לנכסי תרבות, בהתאם לנוהל שנקבע בסעיף 4 לעיל. הנציב הכללי שיתמנה כך ימסור, אם יהא צורך בכך, בידי ובודקים את תפקידיהם של שליחי מעצמות מגינות כאמור בתקנות אלה.

סעיף 10

הוצאות

שכרם והוצאותיהם של הנציב הכללי לנכסי תרבות, הבודקים והמומחים ישולמו על ידי בעל הסכסוך שאליו שוגרו. שכרם והוצאותיהם של שליחי המעצמות המגינות יהיו טעונים הסכמה בין אותן המעצמות בין המדינות שעל האינטרסים שלהן הן מגינות.

פרק שני

הגנה מיוחדת

סעיף 11

מבטחים אימפרוביזוריים

1. אם בשעת סכסוך מזוין נדחף בעל-אמנה, בכוח נסיבות בלתי צפויות מראש, להקים מבטח אימפרוביזורי, והוא רוצה שהמבטח יועמד להגנה מיוחדת, יודיע מיד על עובדה זו לנציב הכללי ששוגר אליו.
2. היה הנציב הכללי סבור שאמצעי זה מוצדק מפאת הנסיבות ומפאת חשיבותו של הנכס התרבותי, שניתן לו מחסה במבטח אימפרוביזורי כזה, רשאי הוא להרשות לבעל האמנה להציג על אותו מבטח את סמל ההיכר המוגדר בסעיף 16 לאמנה. הוא יודיע בלי דיחוי את החלטתו לשליחי המעצמות המגנות הנוגעים בדבר, וכל אחד מהם רשאי, תוך מועד 30 יום, לצוות על הסרתו המיידית של הסמל.
3. משהביעו שליחים אלה את הסכמתם או משעברו 39 הימים ושום אחד מהשליחים לא הביע התנגדות, ואם הנציב הכללי סבור שהמבטח ממלא אחרי התנאים שנקבעו בסעיף 8 לאמנה, יבקש הנציב הכללי מאת המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות לרשום את המבטח בפנקס נכסי התרבות העומדים להגנה מיוחדת.

סעיף 12

פנקס בינלאומי לנכסי תרבות בעלי הגנה מיוחדת

1. יוכן "פנקס בינלאומי לנכסי תרבות בעלי הגנה מיוחדת".
2. המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות ינהל פנקס זה. הוא ימציא העתקים ממנו למזכיר הכללי של האו"ם ולבעלי-האמנה.
3. הפנקס יחולק למדורים, וכל מדור יישא עליו שמו של בעל האמנה. המדורים יחולקו לשלושה סעיפים שכותרתיהם יהיו: מבטחים, מרכזי מצבות-זיכרון, שאר נכסי תרבות מקרקעים. המנהל הכללי יקבע אלו פרטים יכילו בו כל מדור.

סעיף 13

בקשות רישום

1. כל בעל אמנה יוכל להגיש למנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות בקשה לרישום בפנקס מבטחים, מרכזי מצבות זיכרון או שאר נכסי תרבות מקרקעים המצויים

בארצו. הבקשה תכיל תיאור מקומו של הנכס ותאשר שהנכס ממלא אחרי הוראות סעיף 8 לאמנה.

2. במקרה כיבוש, תהיה המעצמה הכובשת מוסמכת להגיש בקשה כזאת.
3. המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות ישלח, בלי דיחוי, העתקים של בקשות רישום לכל אחד ואחד מבעלי האמנה.

סעיף 14

התנגדויות

1. כל בעל אמנה רשאי להגיש, במכתב ערוך אל המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות, התנגדות לרישום נכס תרבותי. מכתב זה מוכרח להגיע אליו תוך ארבעה חודשים מן היום בו שלח העתק של בקשת הרישום.
2. בהתנגדות יצינו הנימוקים לכך, הנימוקים היחידים שכוחם יפה הם -
(א) שהנכס אינו נכס תרבותי ;
(ב) שהנכס אינו ממלא אחרי התנאים שנקבעו בסעיף 8 לאמנה ;
3. המנהל הכללי ישלח, בלי דיחוי, העתק של מכתב ההתנגדות אל בעלי-האמנה. אם יהיה צורך בכך, ייזקק לעצת הוועדה הבינלאומית לענייני מצבות זיכרון, אתרים אומנותיים והיסטוריים וחפירות ארכיאולוגיות. ואם נכון הדבר בעיניו, ייזקק גם לעצתו של כל ארגון מוסמך אחר או של כל אדם מוסמך אחר.
4. המנהל הכללי או בעל האמנה שביקש רישום יוכלו להגיש לבעלי-האמנה המתנגדים כל עצומות שיראו לצורך בהן כדי להשפיע עליהם להסתלק מהתנגדותם.
5. הגיש בעל אמנה בימי שלום בקשה לרשום נכס תרבותי ונעשה מעורב בסכסוך לפני שבוצע הרישום, ירשום המנהל הכללי בפנקס את הנכס התרבותי הנדון, מיד ובאופן זמני, עד שתאושר, תסולק או תבוטל כל התנגדות שהוגשה או שעתידיה להגיש.
6. עברו שישה חודשים מיום קבלת מכתב התנגדות, ולא קיבל המנהל הכללי מבעל-האמנה שהגיש את ההתנגדות הודעה שהסתלק מהתנגדותו, יכול בעל האמנה שביקש רישום לבקש בוררות בהתאם לנוהל שבפסקה הבאה.
7. בקשת הבוררות לא תוגש לאחר שהחלפה שנה אחת מיום בו קיבל המנהל הכללי את מכתב ההתנגדות. כל אחד משני בעלי הסכסוך ימנה בורר. הוגשה יותר מהתנגדות אחת כלפי בקשת רישום, ימנו בעלי האמנה שהגישו את ההתנגדויות בורר יחיד תוך הסכמה משותפת. שני בוררים אלה יבחרו בורר ראשי מתוך הרשימה הבינלאומית הנזכרת בסעיף 1 לתקנות אלה. לא יכלו בוררים אלה להגיע לידי הסכמה בדבר בחירה זו, יבקשו את נשיא בית הדין הבינלאומי לצדק למנות בורר ראשי, ואין הכרח שבורר ראשי זה ייבחר מתוך הרשימה הבינלאומית. בין הדין לבוררות שהורכב כך יקבע לעצמו את סדרי הדיון שלו. אין מערערים על החלטותיו.
8. כל אחד מבעלי האמנה רשאי להצהיר, כל אימת שנתגלע סכסוך שהוא מעורב בו, שאין הוא רוצה להפעיל את סדרי הבוררות שנקבעו בפסקה הקודמת. במקרים אלה יגיש המנהל הכללי את ההתנגדות לבקשת רישום בעלי האמנה. ההתנגדות לא תאושר אלא אם החליטו כך בעלי האמנה ברוב של שני שלישים מבעלי האמנה המצביעים. ההצבעה תבוצע בדרך התכתבות, בלתי אם ראה המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות הכרח לכנס אסיפה בתוקף סמכויותיו לפי סעיף 27 לאמנה. החליט המנהל הכללי לבצע את ההצבעה בדרך התכתבות,

יבקש את בעלי האמנה להעביר את הצבעותיהם במכתב סגור תוך ששה חודשים מן היום שבו נתבקשו לעשות כן.

סעיף 15

רישום

1. המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות ידאג לכך שכל נכס ונכס שהוגשה עליו בקשת רישום יירשם בפנקס במספר סידורי, ובלבד שלא קיבל התנגדות תוך המועד שנקבע בפסקה 1 לסעיף 14.
2. הוגשה התנגדות הרי מבעלי לגרועה מהוראות פסקה 5 לסעיף 14, לא ירשום המנהל נכס בפנקס אלא אם סולקה ההתנגדות או לא אושרה לפי הנוהל שנקבע בפסקה 7 או בפסקה 8 לסעיף 14.
3. כל אימת שתחול פסקה 3 לסעיף 11, ירשום המנהל הכללי נכס בפנקס אם נתבקש לכך על ידי הנציב הכללי לנכסי תרבות.
4. המנהל הכללי ישלח, בלי דיחוי, אל המזכיר הכללי של האו"ם, אל בעלי-האמנה וגם – לפי בקשת בעל האמנה שהגיש בקשת רישום – אל כל המדינות הנזכרות בסעיפים 30 ו-32 לאמנה, העתק מאומת של כל רישום בפנקס. הרישום יהיה לבן-פעל שלושים יום אחרי שליחת העתקים אלה.

סעיף 16

ביטול

1. המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות יבטל רישומו של כל נכס תרבותי (א) לפי בקשת בעל האמנה שבארצו מצוי הנכס התרבותי; (ב) אם בעל האמנה שביקש רישום הסתלק מן האמנה ולאחר שההסתלקות נהייתה לבת-פעל; (ג) במקרה המיוחד שנקבע בפסקה 5 לסעיף 14 – כשההתנגדות אושרה בהתאם להוראות הנוהל שנקבעו בפסקה 7 או בפסקה 8 לסעיף 14.
2. המנהל הכללי ישלח, בלי דיחוי, אל המזכיר הכללי של האו"ם ואל כל המדינות שקיבלו העתק של הרישום בפנקס, העתק מאומת של ביטול הרישום. הביטול יהיה לבן-פעל שלושים יום אחרי שליחת העתקים אלה.

פרק שלישי

תובלת נכסי תרבות

סעיף 17

הנוהל לקבלת חסינות

1. הבקשה הנזכרת בפסקה 1 לסעיף 12 לאמנה תישלח אל הנציב הכללי לנכסי תרבות. היא תפרש את הנימוקים שעליה היא מבוססת ותפרט את מספרם המשוער ואת חשיבותם של החפצים העומדים להעברה, את מקומם הנוכחי ואת מקומם החדש שלשם להעבירם, את כלי התובלה, שישמשו להעברתם, את הדרך בה יעברו, את התאריך המוצע להעברתם וכל ידיעות אחרות השייכות לגוף העניין.

2. היה הנציב הכללי סבור, לאחר התייעצויות כראות עיניו, שההעברה מוצדקת, ייוועץ עם השליחים המעוניינים של המעצמות המגנות בדבר האמצעים המוצעים לביצוע ההעברה. לאחר התייעצות זו יודיע את דבר ההעברה לבעלי-הסכסוך המעוניינים ויכלול בהודעתו כל ידיעות שיש בהן להועיל.

3. הנציב הכללי ימנה בודק אחד או כמה בודקים, והללו ישגוהו שלא יועברו אלה הנכסים המפורשים בבקשה וכי התובלה תהיה לפי השיטות שאושרו ושתישא את סמל ההיכר. הבודק או הבודקים ילוו את הנכסים אל מקום תעודתם.

סעיף 18

תובלה לחו"ל

מקום שההעברה בעלת ההגנה המיוחדת היא לשטחה של ארץ אחרת, תתנהל ההעברה לא רק לפי סעיף 12 לאמנה וסעיף 17 לתקנות אלה, אלא גם לפי ההוראות הנוספות הבאות:

(א) כל זמן שהנכס התרבותי נשאר בשטחה של מדינה אחרת, תיחשב אותה מדינה בחזקת נפקדת שלו ותעניק לו אותה מידה של השגחה שהיא מעניקה לנכס תרבותי שלה הדומה לו בחשיבותו; (ב) המדינה הנפקדת לא תחזיר את הנכס אלא לאחר הפסקת הסכסוך; החזרה זו תבוצע תוך שישה חודשים מיום שביקשוה;

(ג) במשך פעולות העברה השונות, וכל זמן שהנכס נשאר בשטחה של מדינה אחרת, יהא הנכס משוחרר מהחרמה ולא המפקיד ולא הנפקד לא יוציאוהו מרשותם. אף על פי כן, מקום שבטיחות הנכס מחייבת זאת, רשאי הנפקד, בהסכמת המפקיד, להעביר את הנכס לשטחה של ארץ שלישית בתנאים שנקבעו בסעיף זה;

(ד) בקשת ההגנה המיוחדת תציין כי המדינה שלשטחה מעבירים את הנכס מקבלת עליה את הוראות הסעיף הזה.

סעיף 19

שטח כבוש

כל אימת שבעל-אמנה שכבש שטחו של בעל-אמנה אחר מעביר נכסי תרבות למבטח הנמצא במקום אחר באותו שטח, ואין ביכולתו לנהוג לפי הנוהל שנקבע בסעיף 17 לתקנות, לא תיחשב העברה זו כרכישה שלא כדין במשמעות סעיף 4 לאמנה, והוא שהנציב הכללי לנכסי תרבות מאשר בכתב, לאחר שנועץ עם אנשי ההגנה הרגילים, שההעברה הייתה הכרחית מכוח הנסיבות.

פרק רביעי

סמל ההיכר

סעיף 20

שימת הסמל

1. מקום שימתו של סמל ההיכר ומידת ראיותו יהיו עניין לשיקול דעתן של הרשויות המוסמכות של כל בעל אמנה. מותר להציגו על דגלים או לענדו על השרוול; מותר לציירו על חפץ או להציג את דמותו בכל דרך נאותה אחרת.

2. אלם במקרה סכסוך מזוין ובמקרים האמורים בסעיפים 12-13 לאמנה, יושם הסמל – מבלי לפגוע באפשרות של שיטת סימון שלמה יותר – על גבי רכב התובלה באופן שייראה בבהירות ובשעות היום הן מן האוויר והן מן הקרקע.
- הסמל יהא נראה מן הקרקע –
- (א) במרחקים סדירים שיהא בהם כדי לציין בבהירות את היקפו של מרכז מצבות זיכרון העומד להגנה מיוחדת;
- (ב) בכניסה לשאר נכסי-תרבות מקרקעים העומדים להגנה מיוחדת.

סעיף 21

זיהוי אנשים

1. האנשים הנזכרים בפסקה 2 (ב) ו (ג) לסעיף 17 לאמנה, רשאים לענוד סרט-שרוול ובו סמל ההיכר, שיוצא על ידי הרשויות המוסמכות ויטבע בחותמתן.
2. אנשים אלה יישאו עמם כרטיס-זהות מיוחד המסומן בסמל ההיכר. בכרטיס זה יצוינו לפחות שם המשפחה והשמות הפרטיים של בעל הכרטיס, תאריך לידתו, תוארו או דרגתו ותפקידו. הכרטיס יכיל את תמונת בעליו ואת חתימת-ידו או טביעת אצבעותיו או שתיהן יחד. כן יישא הכרטיס חותמת מובלטת של הרשויות המוסמכות.
3. כל בעל-אמנה יקבע לעצמו סוג כרטיסי זהות משלו, בעקבות הדגם הרצוף לתקנות אלה כדוגמה. בעלי-האמנה יעבירו זה לזה את הדגם שהנהיגו אצלם. כרטיסי-זהות יוצאו, אם אפשר, בשני העתקים, והעתק אחר יישמר בידי המעצמה המוציאה.
4. אסור לשלול מאנשים אלה, בלא נימוק כשר, את כרטיס הזהות שלהם או את זכותם לענוד את סרט השרוול.

בשם מונאקו (—)	בשם הרפובליקה הפדרלית של גרמניה (—)
בשם ניקאראגואה (—)	בשם אנדורה (—)
בשם נורווגיה (—)	בשם אוסטרליה (—)
בכפוף לאישור	בשם בלגיה (—)
בשם הולנד (—)	בשם בוליביה (—)
בשם הפיליפינים (—)	בשם סין (—)
בשם פולין (—)	בשם קובה (—)
בשם פורטוגל (—)	בשם אקוואדור (—)
בשם ביילורוסיה (—)	בשם ספרד (—)
בשם אוקראינה (—)	בשם ארצות הברית של אמריקה (—)
בשם רומניה (—)	בשם צרפת (—)
בשם סאן מארינו (—)	בשם יוון (—)
בשם אל סלוואדור (—)	בשם הונגריה (—)
בשם סוריה (—)	בשם הודו (—)
בשם צ'כוסלובקיה (—)	בשם עיראק (—)
בשם ברית המועצות (—)	בשם פרס (—)
בשם אורוגוואי (—)	בשם אירלנד (—)
בשם יוגוסלביה (—)	בשם מדינת ישראל (—)
	בשם איטליה (—)
	בשם לוב (—)
	בשם לוקסמבורג (—)

פרוטוקול

בעלי האמנה הסכימו ביניהם לאמור:

א

1. כל אחד מבעלי האמנה מתחייב למנוע את יצואם של נכסי-תרבות – כפי שהם מוגדרים בסעיף 1 לאמנת ההגנה על נכסי תרבות בשעת סכסוך מזוין, שנחתמה בהאג ביום 14 במאי 1954 – משטח שנכבש על ידיו בשעת סכסוך מזוין.
2. כל אחד מבעלי האמנה מתחייב להעמיד לשמירתו נכסי תרבות שיובאו מכל שטח כבוש לשטח-ארצו, אם במישרין ואם בעקיפין. שמירה זו תבוצע אם באורח אוטומטי עם יבואו של הנכס או בכל מקרה אחר, לפי בקשת הרשויות של אותו שטח.
3. כל אחד מבעלי-האמנה מתחייב להחזיר, עם גמר מעשי האיבה, לרשויות השטח שנכבש קודם לכן, נכסי תרבות הנמצאים בארצו, אם יצואם של נכסים אלה בוצעה תוך הפרת העיקרון שהונח בפסקה הראשונה. בשום פנים לא יעוכבו נכסים אלה כשילומי מלחמה.
4. בעל-האמנה שהיה מחובתו למנוע את יצורם של נכסי תרבות משטח שנכבש על ידיו ישפה את המחזיקים בתם-לב של כל נכסי תרבות שחובה להחזירם בהתאם לפסקה הקודמת.

ב

5. נכסי תרבות שמקורם בארצו של בעל-אמנה אחד והופקדו על ידיו בארצו של בעל-אמנה אחר כדי להגן עליהם מפני סכנותיו של סכסוך מזוין, יוחזרו על ידי האחרון, בגמר מעשי האיבה, לרשויות המוסמכות של הארץ שממנה באו.

ג

6. פרוטוקול זה יישא עליו את התאריך 14 במאי 1954, ועד יום 31 בדצמבר 1954 יהא עומד לחתימת כל המדינות שהוזמנו לוועידה אשר נתכנסה בהאג בימים 21 באפריל 1954 עד 14 במאי 1954.
7. (א) פרוטוקול זה כפוף לאישור ממשלתי של המדינות החתומות בהתאם לנוהל החוקתי שלהן.
(ב) כתבי האישור יופקדו אצל המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות.
(ג) מיום תחילת תוקפו של פרוטוקול זה יהא עומד להצטרפותן של כל המדינות הנזכרות בפסקה 6 אשר לא חתמו עליו ושל כל מדינה שהוזמנה להצטרף אליו על ידי הוועד הפועל של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות. ההצטרפות תבוצע תוך הפקדת כתב הצטרפות אצל המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות.
8. מיום תחילת תוקפו של פרוטוקול זה יהא עומד להצטרפותן של כל המדינות הנזכרות בפסקה 6 אשר לא חתמו עליו ושל כל מדינה שהוזמנה להצטרף אליו על ידי הוועד הפועל של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות. ההצטרפות תבוצע תוך הפקדת כתב הצטרפות אצל המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות. ההצטרפות תבוצע תוך הפקדת כתב הצטרפות אצל המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות.

9. המדינות הנזכרות בפסקה 6 ובפסקה 8 רשאיות להצהיר, בשעת החתימה, אישור או ההצטרפות שהן לא יהיו כפופות להוראות סימן א או להוראות סימן ב לפרוטוקול זה.

10.

(א) תוקפו של פרוטוקול זה יתחיל שלושה חודשים אחרי שהופקדו חמישה כתבי אישור.
(ב) לאחר מכן יתחיל תוקפו לגבי כל בעל אמנה, שלושה חודשים אחרי הפקדת כתב האישור או כתב ההצטרפות שלו.

(ג) המצבים הנזכרים בסעיפים 18 ו-19 לאמנת ההגנה על נכסי תרבות בשעת סכסוך מזוין, שנחתמה בהאג ביום 14 במאי 1954, עשו מיד לבני פעל את כתבי האישור וכתבי ההצטרפות שהופקדו על ידי בעלי הסכסוך אם לפני תחילת מעשי האיבה או הכיבוש ואם לאחריה. במקרים אלה יעביר המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות, בדרך המהירה ביותר, את ההודעות הנזכרות בפסקה 14.

11.

(א) כל מדינה שהיא בעלת הפרוטוקול בתאריך תחילת תוקפו תנקוט בכל הפעולות הדרושות כדי להבטיח את הפעלתו הממשית תוך ששה חודשים מתאריך תחילת תוקפו.
(ב) לגבי כל מדינה שהפקידה את כתב האישור או כתב ההצטרפות שלה אחרי תאריך תחילת תוקפו של הפרוטוקול יהיו מונים ששה חודשים אלה מתאריך הפקדת כתב האישור או כתב ההצטרפות.

12. כל אחד מבעלי הפרוטוקול רשאי, בזמן האישור או ההצטרפות או בכל זמן לאחר מכן, להצהיר, בהודעה אל המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות, שפרוטוקול זה יחול על שטחי ארץ, כולם או קצתם, שליחסיהם הבינלאומיים הוא אחראי, הודעה כזאת תהיה לבת-פעל כעבור שלושה חודשים מיום קבלתה.

13.

(א) כל אחד מבעלי הפרוטוקול רשאי להסתלק מפרוטוקול זה בשם עצמו או בשם כל שטח-ארץ שליחסיו הבינלאומיים הוא אחראי.
(ב) הודעה על ההסתלקות תימסר בכתב הסתלקות שיופקד אצל המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות.
(ג) ההסתלקות תהיה לבת-פעל כעבור שנה אחת מיום קבלת כתב ההסתלקות, ואולם אם כעבור תקופה זו נעשה בעל-הפרוטוקול המסתלק מעורב בסכסוך מזוין, לא תהיה ההסתלקות לבת-פעל אלא עם תום מעשי האיבה או עד שיושלמו פעולות החזרתם של נכסי התרבות למולדתם, הכל לפי המאוחר שבשני אלה.

14. המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך מדע ותרבות יודיע לכל המדינות הנזכרות בפסקאות 6 ו-8, וכן יודיע לאו"ם, על הפקדת כל כתבי האישור, כתבי ההצטרפות או כתבי הקיבול שנקבעו בפסקאות 7, 8 ו-15 ועל הפקדת ההודעות וההסתלקויות שנקבעו בפסקאות 12 ו-13.

15.

(א) פרוטוקול זה מותר לתקנו אם יותר משליש אחד של בעלי הפרוטוקול ביקשו את תיקונו.
(ב) המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות יכנס ועידה לתכלית זו.
(ג) תיקונים לפרוטוקול זה לא יתחיל תקפם אלא לאחר שנתאשרו פה אחד על ידי בעלי הפרוטוקול המיוצגים בוועידה ולאחר שכל אחד מהם קיבלם על עצמו.

(ד) בעלי הפרוטוקול המקבלים עליהם תיקונים לפרוטוקול זה שנתאשרו על ידי הוועידה הנזכרת בפסקאות משנה (ב) ו (ג) יביעו את קיבולם על ידי הפקדת כתב פורמלי אצל המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך מדע ותרבות.
(ה) עם תחילת תקפם של תיקונים לפרוטוקול זה לא יעמוד לאישור או להצטרפות אלא נוסח הפרוטוקול המתוקן כאמור.

בהתאם לסעיף 102 למגילת האו"ם יירשם פרוטוקול זה אצל מזכירות האו"ם לפי בקשת המנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות.

ולראיה חתמו על פרוטוקול זה החתומים מטה, שהוסמכו כהלכה.

נערך בהאג היום, ארבעה עשר במאי 1954, באנגלית, בספרדית, בצרפתית וברוסית, ודין מקור שווה לארבעת הנוסחים, והוא נעשה בטופס יחיד שיופקד בארכיון ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות, והעתקים מאומתים שלו יימסרו לכל המדינות הנזכרות בפסקאות 6 ו-8 ולאו"ם.

בשם הרפובליקה הפדרלית של גרמניה
( )

בשם בלגיה
( )

בשם סין
( )

בשם אקוואדור
( )

בשם צרפת
( )

בשם יון
( )

בשם הודו
( )

בשם עיראק
( )

בשם פרס
( )

בשם איטליה

בשם לוב

בשם לוכסמבורג

בשם מונאקו

בשם ניקאראגואה

בשם נורווגיה

(בכפוף לאישור)

בשם הולנד

בשם סאן מרינו

בשם סוריה

בשם אורוגוואי

בשם יוגוסלביה

החלטות

החלטה א

הועידה מביעה את תקוות שהמוסדות המוסמכים של האו"ם יחליטו, במקרה של נקיטת פעולה צבאית תוך הגשמת המגילה, להבטיח את הפעלת הוראות האמנה על ידי הכוחות המזוינים שישתתפו בפעולה כזאת.

החלטה ב

הועידה מביעה את תקוותה שכל אחד מבעלי-האמנה, עם הצטרפו לאמנה, יקים, במסגרת השיטה החוקתית והמינהלית שלו, וועדת ייעוץ לאומית מורכבת ממספר מצומצם של אנשים רמי-מעלה, כגון, פקידים בכירים של שירותי הארכיאולוגיה, בתי נכאת וכו', נציג מטעם המטה הצבאי הכללי, נציג מטעם משרד החוץ, מומחה לחוק הבינלאומי ושנים או שלושה אנשים אחרים שתפקידיהם הרשמיים או בקיאותם המקצועית שייכים לעניינים הנידונים באמנה.

הועידה תעמוד לשירותו של שר המדינה או של פקיד בכיר העומד בראש השירות הלאומי, שעיקר ענינו הוא ההשגחה על נכסי תרבות. תפקידיה העיקריים של הוועדה יהיו:

(א) לייעץ לממשלה בדבר האמצעים הדרושים להגשמת האמנה מבחינותיה התחיקתיות, הטכניות או הצבאיות, הן בימי שלום והן בשעת סכסוך מזוין;

(ב) לפעול אצל ממשלתה, בשעת סכסוך מזוין או בשעה שסכסוך כזה נראה ממשמש ובא, במגמה להבטיח שנכסי תרבות המצויים בשטח ארצה שלה או בשטחן של ארצות אחרות יהיו ידועים לחילות המזוינים של הארץ ומכובדים ומוגנים על ידיהם כאמור בהוראות האמנה;

(ג) להסדיר, תו הסכמה עם ממשלתה, יחסי קשר ושיתוף עם וועדות לאומיות אחרות בדומה לה ועם כל רשות מוסמכת בינלאומית.

הועידה מביעה את תקוותה שהמנהל הכללי של ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות יכנס אסיפה של בעלי האמנה בהקדם האפשרי לאחר תחילת תקפה של האמנה בדבר הגנה על נכסי תרבות במקרה סכסוך מזוין.

רשימת בעלי האמנה

ב-14.5.54	חתמה על הכתב הסופי ועל האמנה	ישראל
ב-7.8.56	הצטרפה לאמנה	בולגריה
ב-10.2.56	אישרה את האמנה והפרוטוקול	בורמה
ב-17.5.56	הצטרפה לאמנה	הונגריה
ב-16.8.56	הצטרפה לפרוטוקול	הונגריה
ב-13.2.56	אישרה את האמנה והפרוטוקול	יוגוסלביה
ב-7.5.56	אישרה את האמנה והפרוטוקול	מקסיקו
ב-17.8.55	אישרה את האמנה והפרוטוקול	מצרים
ב-9.2.56	אישרה את האמנה והפרוטוקול	סן מרינו
ב-6.8.56	אישרה את האמנה והפרוטוקול	פולין